

Instal·lacions de l'Institut de la Paella, abandonades des d'abril de 2007.

La paella esclatada de Bañuelos

A primera vista, ningú no diria que allò que hi ha darrere de la tanca, alta i verda, havia de ser un lloc de referència per al turisme de Canet d'en Berenguer. De moment, els únics que n'han fet punt de trobada són els felins. Almenys cinc o sis gats hi fan vida. L'un guaita amb despreocupació el curiós que mira per la tanca; l'altre fuig cap a dins, on havien d'instal·lar-se 200 paellers, per a major gaudi de canetaris i visitants. Ací, al carrer de Jaume I, en un dels límits de la zona d'expansió residencial de Canet, sobre uns terrenys d'ús dotacional, hi havia planificada la construcció de l'Institut Valencià de la Paella. Segons la informació disponible al registre mercantil, es tractava d'un centre que s'havia de dedicar a "l'organització de cursos acadèmics i de cuina típica valenciana, així com la comercialitza-

ció i promoció turística en hoteleria de productes típics valencians". Octavio Herranz, qui fou alcalde pel PSOE durant dos anys de la legislatura passada, en rebaixa les aspiracions. "Havia de ser un lloc on promocionar la paella —explica—, on dur els turistes per a ensenyar-los a cuinar-la i, ahora, els estíuejants dels apartaments pogueren gaudir de les instal·lacions."

Enrique Bañuelos, el promotor valencià a qui s'ha unit La Caixa per construir Barcelona World, va fer les seues primeres passes a Canet d'en Berenguer. El desenvolupament urbanístic del municipi va dinamitzar l'economia durant l'etapa del *boom*, però també n'ha deixat despulles. L'Institut de la Paella, que va promoure i ara com ara no és més que un conjunt de paellers atrotinat, n'és una.

ció i promoció turística en hoteleria de productes típics valencians". Octavio Herranz, qui fou alcalde pel PSOE durant dos anys de la legislatura passada, en rebaixa les aspiracions. "Havia de ser un lloc on promocionar la paella —explica—, on dur els turistes per a ensenyar-los a cuinar-la i, ahora, els estíuejants dels apartaments pogueren gaudir de les instal·lacions."

Dalt, Enrique Bañuelos i unes instal·lacions abandonades d'Astroc. A sota, una vista de Canet amb tres elements representatius: camps de tarongers, urbanitzacions i unes torres sense acabar.

Avui, cinc anys després de la seua inauguració, l'Institut de la Paella és una de tantes infraestructures fantasma que ha deixat l'esclat de la bombolla immobiliària, amb la particularitat que qui n'ha estat artífex és Enrique Bañuelos, l'home a qui la Generalitat de Catalunya s'ha encomanat per tirar endavant Barcelona World. El valencià ha estat triat perquè participe en una operació financer-urbanística en què també hi ha involucrada La Caixa i on es destinarà una inversió de 4.775 milions d'euros, amb què es construiran sis parcs temàtics al voltant de Port Aventura. A favor de l'empresari nascut a Sagunt juga la seua experiència acumulada en una vida consagrada a l'activitat promotora. En contra hi juguen, precisament, els fiascos que acumula en l'exercici de la seua activitat. Alguns, com el de la baixada als

infern d'Astroc, la promotora que li va donar projecció, són ben coneguts. D'altres, com el de l'Institut Valencià de la Paella, a Canet d'en Berenguer, han passat més desapercebuts però resulten ben simptomàtics.

Alquimista del totxo. Al capdavant, l'actual Canet d'en Berenguer no s'explica sense la figura de Bañuelos. Aquest home de negocis va nàixer al veí Sagunt, un municipi el terme municipal del qual envolta Canet. Orfe de pare a 9 anys, Bañuelos va demostrar de ben jove que tenia olfacte per als negocis. A 18 anys va muntar una empresa dedicada a la mel, alhora que estudiava la carrera de dret. Fou aleshores que, segons s'explica al poble, Bañuelos va declarar-se objector de consciència i el destinaren a l'Ajuntament de Canet. Allí, diuen, va aprofitar

per a conèixer la realitat urbanística del municipi. Canet era aleshores un poble que, tot i ser costaner, no havia desenvolupat urbanísticament completament el seu litoral (el nucli urbà hi és a tres quilòmetres). Per darrere de la primera línia de platja, hi havia camps erms o dedicats al cultiu de cítrics. En termes urbanístics, doncs, hi havia camp per recórrer.

La legislació, a més, estava del costat dels promotors. Des de 1994 estava en vigor la Llei Reguladora de l'Activitat Urbanística (LRAU) que donava carta blanca als promotors per a presentar PAIs (els famosos, en altres temps, Plans d'Acció Integral) que permetien plantejar desenvolupaments urbanístics als ajuntaments encara que no foren propietaris dels terrenys. Bañuelos, qui havia esmerçat prou hores estudiant la legislació urbanística i coneixia bé el territori, va veure de seguida que allí hi havia negoci. Fou així com a finals dels anys noranta i principis de 2000, l'ajuntament va aprovar successius desenvolupaments urbanístics en segona i tercera línia de platja. El govern municipal, comandat per Enrique Altavella, d'Esquerra Unida, hi va donar sempre el vist-i-plau. A colp de requalificació, Bañuelos va alçar 5.000 habitatges.

Paral·lelament, el poble va viure la seua particular transformació, empenyats per aquest visionari. "A Canet molta gent va guanyar molts diners a costa de vendre terrenys", explica un veí de Sagunt. En pocs llocs com ací l'activitat constructora va generar un creixement tan intens. L'any 1996 el cens municipal comptabilitzava 1.975 ànimes. Avui està per sobre de les

5.800. El creixement poblacional ha anat paral·lel al del parc d'habitatges. L'any 2001 (no hi ha registres anteriors) n'hi havia 5.279. El 2011, la xifra era pròxima als 13.000. Ací i allà aparegueren nous edificis d'apartaments, habitatges de dos i tres habitacions posats a disposició de les famílies –en molts casos de València mateix, a només 30 quilòmetres– que volien tenir un cau prop de la platja. Molts d'aquells apartaments duïen la signatura de Bañuelos. “S’ha criticat que les avingudes no siguen rectes a la platja, sinó en diagonal; i segurament tenen raó. Tanmateix, no s’ha fet res il·legal. Tot va comptar amb el vist-i-plau de Conselleria”, explica Octavio Herranz.

L'ajuntament també va viure el seu particular miracle dels pans i els peixos, en veure multiplicar-se els diners que entraven en la caixa municipal. De tenir uns ingressos de quasi quatre milions d'euros l'any 2001, va passar a tenir-ne més de 12 només cinc anys després. “Durant el període del boom, ací es va produir una millora en la qualitat de vida de la gent”, assegura Octavio Herranz, regidor pel PSOE des de l'any 2007.

Salt amb xarxa. Canet, doncs, va créixer alhora que ho feia el compte corrent d'Enrique Bañuelos. El municipi del Camp de Morvedre, però, prompte se li va fer menut al saguntí. Bañuelos s'havia fet gran i amb ell les seues aspiracions. Com a gestor de sòl, i al capdavant de la firma Astroc, va fer el bot a la resta d'Espanya i, tot seguit, a escala internacional. Al setembre de 2007 la Fundació Astroc es presentà

públicament a Nova York. Ho va fer amb una paella per a 25.000 comensals en ple Central Park. Bañuelos, l'home a qui *Forbes* havia col·locat en la llista dels 1.000 homes més rics del planeta, es va permetre l'excentricitat de dur la llenya per a fer el foc i l'aigua per a coure l'arròs des de València.

La crisi immobiliària, però, li va esclatar als nassos. Els 10 milions de metres quadrats que tenia en cartera van esdevenir un llast i Astroc va acabar declarant-se en fallida. Bañuelos, l'home que havia aconseguit enlluernar al mateix Amancio Ortega, abandonà els negocis a Espanya i féu cap a Brasil, on creà Veremonte, la firma a través de la qual es disposa ara a invertir a Catalunya.

Darrere seu, però, Bañuelos va deixar milers d'accionistes arruïnats i algunes despulles urbanístiques, com l'Institut de la Paella de Canet. Es tracta d'infraestructures en sòl dotacional que el saguntí s'havia compromès a construir i explotar durant un període d'entre 50 i 70 anys, a canvi d'un cànon i amb la garantia que, complert el termini, les instal·lacions passarien a propietat municipal. A la vora hi havia uns blocs d'apartaments que ara Solvia –creditora d'Astroc– ha aconseguit vendre a 80.000 euros la peça.

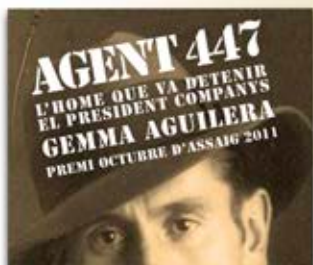
L'Institut de la Paella va arribar a inaugurar-se, l'abril de 2007, de nou amb un gran festival de paelles per a 1.000 persones. Tothom, aleshores, augurà un gran futur per a la instal·lació. Només als nou dies, però, Astroc inicià un descens a borsa que va acabar en desfeta.

El centre gastronòmic passà aleshores a mans de Quabit, una firma

El 2001 Canet tenia 5.000 pisos. Ara en té 13.000. Molts són obra de Bañuelos

hereva d'Afirma, la qual era alhora hereva d'Astroc, i de la qual Bañuelos es va desvincular totalment tan bon punt va fer el salt al Brasil. I Quabit, pel que sembla, no té gens d'interès en aquesta instal·lació que estava cridada a promocionar el plat típic valencià. L'ajuntament hi ha contactat en diverses ocasions, i ha proposat a la mercantil diverses alternatives, com ara el subarrendament, però les negociacions sempre han quedat en aigua morta. “Això que ha passat és una gran decepció perquè pensem que és un espai que tenia possibilitats”, explica qui fóra alcalde de 2009 a 2011, Octavio Herranz. Avui el recinte roman tancat amb pany i clau i es poden veure pintades a les parets i paellers fets malbé, a més de brossa i deixalles de tota mena escampats per terra. Els qui hi han entrat diuen que no queda ni una de les aixetes que s'hi van instal·lar; els banys han estat desballestats; i fins i tot les canonades han estat víctimes del furt i el vandalisme. “Arribats a aquest punt de degradació, l'única alternativa és refer-ho tot”, es lamenta Herranz. I és que l'arròs de Bañuelos, a Canet, és passat i ben passat.

Violeta Tena

PREMIS OCTUBRE 2011

Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com